

Lietuvių kalbos testai

Regina Bernotienė
Eglė Zykuvienė

UDK 811.172(076.1)
Be309

Leidinio vadovė INGRIDA NAVALINSKIENĖ

Pirmasis leidimas 2016, 2014

Visi šio leidimo papildomi tiražai yra be pakeitimų ir galioja.
Pirmasis skaičius rodo paskutinius leidinio tiražavimo metus.

Šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo ir mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose arba archyvuose, draudžiama mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISSN 2351-5341
ISBN 978-5-430-06266-8

© Regina Bernotienė, 2014
© Eglė Zykvienė, 2014
© Leidykla „Šviesa“, 2014

TURINYS

Įvadas	4
I. SKAITYMAS	
1 testas Kazys Boruta. BALTARAGIO MALŪNAS	5
2 testas Gintarė Adomaitytė. DAUG VELNIŲ MANYJE DAUŽOSI	10
3 testas Jonas Biliūnas. LAIMĖS ŽIBURYS	15
4 testas Justinas Marcinkevičius. DIENORAŠTIS BE DATŲ	21
5 testas Emilija Liegutė. DRAMBLIENĖ	26
6 testas Otfrydas Proisleris. KRABATAS, ARBA TREJI METAI UŽBURTAME MALŪNE	32
7 testas Kazys Saja. SEPTYNI MIEGANTYS BROLIAI	38
8 testas Gintarė Adomaitytė. KIEKVIENAS VAIKAS YRA NUSIPELNĘS NE TIK SAVO ŽAIDIMŲ KAMPelio, BET IR KNYGŲ LENTYNOS	44
9 testas Kęstutis Urba. KNYGŲ LEIDYBA NESPĖJA KARTU SU JAUNIMO GYVENIMO TEMPU	48
10 testas Nijolė Marcinkevičienė. STEBUKLINGA ŽOLĖ – KUPOLĖ	53
11 testas Šerona Krič. DU MĖNESIAI KELIO	56
12 testas Alfonsas Kazitėnas. GYVATĖ BALTŲ MITOLOGIJOJE	59
13 testas Bitė Vilimaitė. PELYTĖ	63
14 testas Vytautė Žilinskaitė. RIEDUČIŲ SKRYDIS	66
II. RAŠYMAS	
1 teksto kūrimo užduotis Pasakojimas KLASĖS IŠVYKA Į GAMTĄ	70
2 teksto kūrimo užduotis Pasakojimas ĮVYKIS, KURIO NEGALIU PAMIRŠTI	72
3 teksto kūrimo užduotis Rašinys PRADINUKŲ KŪRYBINĖS DIRBTUVĖS	74
4 teksto kūrimo užduotis Rašinys MANO GRAŽIAUSIA ŠVENTĖ	76
5 teksto kūrimo užduotis Diskusinis straipsnis GERAI AR BLOGAI TURĖTI NAMIE AUGINTINĮ	78
6 teksto kūrimo užduotis Laiškas PERSKAITYTOS KNYGOS VEIKĖJUI	80
7 teksto kūrimo užduotis Dalykinis laiškas MIESTO MERUI	82
III. PRIEDAI	
1 priedas LITERATŪROS TERMINŲ ŽODYNĖLIS	84
2 priedas MOKINIŲ PASIEKIMŲ SKIRSTYMAS PAGAL GEBĖJIMŲ GRUPES	85
3 priedas RAŠINIO STRUKTŪRA	86
4 priedas DISKUSINIO STRAIPSNIO RAŠYMO REIKALAVIMAI	86
5 priedas ASMENINIO LAIŠKO RAŠYMO REIKALAVIMAI	87
6 priedas DALYKINIO LAIŠKO RAŠYMO REIKALAVIMAI	87
7 priedas PASAKOJIMŲ VERTINIMAS	88
8 priedas RAŠINIŲ VERTINIMAS	90
9 priedas DISKUSINIO STRAIPSNIO VERTINIMAS	92
10 priedas LAIŠKŲ VERTINIMAS	93
Literatūros sąrašas	96

DAUG VELNIŲ MANYJE DAUŽOSI

Tikrinami pasiekimai:

I testo dalis

- 2.1.A. Daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas.
- 2.1.B. Interpretuoti skaitomus tekstus.
- 2.1.C. Analizuoti, kaip tekstuose kuriama prasmė.
- 2.1.D. Vertinti skaitomų tekstų turinį ir raišką pagal pateiktus kriterijus, pagrįsti vertinimus tekstu.
- 2.3.A. Taikyti tinkamas strategijas prieš skaitant, skaitant ir perskaičius tekstą.

II testo dalis

- 3.2.1. Atpažinti tekste kalbos dalis, nurodyti jų gramatinius požymius.
- 3.2.2. Nagrinėti sakinius sakinio dalimis.

Atidžiai perskaityk G. Adomaitytės ištrauką iš knygos „Gražuolės vaikai“, atlik užduotis ir įsivertink.

I dalis. SKAITYMAS IR SUVOKIMAS

Gintarė Adomaitytė

DAUG VELNIŲ MANYJE DAUŽOSI

(Ištrauka iš knygos „Gražuolės vaikai“)

MCMV I VI – taip turėčiau pasakojimo pradžioje paskelbti Kazio Borutos gimimo metus, mėnesį ir dieną.

Rašytojui patiko romėniški skaitmenys – tokiais ženklais žymėdavo savo knygų skyrius, užrašydavo kūrinį atsiradimo datą. Išmanančių romėnišką skaičiuotę vis mažiau... Bet yra.

Nesu sutikusi nė vieno žmogaus, kuris leistų sau tokį malonumą kaip Kazys Boruta: iš darbovietės Lietuvių literatūros institute iki Mokslų akademijos bibliotekos kartais... nuplaukdavo.

Plaukdavo Nerimi – tartum gamtos gyvis, žuvis ar paukštis.

Jo žmona, Jadvyga Čiurlionytė, eidavo pakrante ir nešdavo drabužius. Garbi mokslininkė, muzikologė!

Tiesą sakant, taip nuplaukti per miestą – viena mano svajonių. Gal ir rasčiau paslaugų žmogų, lydintį vandens kelyje, bet... „Daug velnių manyje daužosi“ – sakydavęs Kazys Boruta. Matyt, vieno kito velnio pristigau. Nedrįstu.

Beje, lenkų pasakose Boruta vadinamas velnias pokštininkas, nenuorama, gudruolis.

Prie savo rašomojo stalo po dešine ranka laikau krūvą žodynų ir žinyų. Nuolat prireikia. Visi man mieli ir reikalingi, bet vienas... Tai – Kazio Borutos su bendraautorais sudarytas „Tarptautinių žodžių žodynas“.

Keičiasi laikai – keičiasi ir terminai. Borutos žodyne vis dar teberandu būtinus man paaiškinti. Didžioji keistenybė yra ta, kad prie žodyno rašytojas dirbo sėdėdamas kalėjime.

Obuolio kvapo, man regisi, persmelktas rašytojo gyvenimas. Kazys Boruta mėgdavo obuolius dėlioti knygų lentynose – tartum kambario papuošimą ar suvenyrus. „Gyvenimas galėjo būti kaip obuolys“ – taip jis yra užrašęs knygoje „Baltaragio malūnas“. Tartum atsidusęs...

Nutiko kitaip.

Velniavos Borutos gyvenime būta daug – gal net per daug. Vis atsirasdavo, kas tą jo gyvenimą – jo obuolį – graužia.

Vėtros, viesulos (mėgo rašyti moteriškąją giminę – viesula), vėjai nerimsta, daužosi, trankosi jo eilėraščiuose. Jo proza – tartum poezija.

Kazys Boruta gimė Trijų Karalių dieną. Niekad nekiltų man ranka rašyti: gimė Suvalkijoje. Rašytojas savo kraštą vadino tik Sūduva. <...>

Klausimai ir užduotys

1. Rašytojo K. Borutos gimimo data parašyta romėniškais skaičiais MCMV I VI. (1 taškas)
Rask arabiškus atitikmenis:

a) 1905 01 06   b) 1955 01 06   c) 1945 01 04

2. Kas lenkų pasakose buvo vadinamas Boruta? Įvardyk, kokia tai meninė priemonė. (2 taškai)

---

3. Koku poelgiu K. Boruta stebino aplinkinius? (1 taškas)

---

4. Savais žodžiais paaiškink posakį: „Daug velnių manyje daužosi.“ (1 taškas)

---

5. Dviem argumentais pagrįsk, kad „obuolio kvapo persmelktas rašytojo gyvenimas“. (2 taškai)

---

6. Kokį žodyną sudarė K. Boruta su bendraautoriais? (2 taškai)
Kuo G. Adomaitytei šis žodynas ypatingas?

---

6. Rask ir parašyk **du** tekste paminėtus žodžio „vėjas“ sinonimus.

---

8. G. Adomaitytė pateikia keletą užuominų, kurios padeda skaitytojui suvokti, kad K. Borutos gyvenimas buvo sudėtingas. Rask ir parašyk vieną užuominą. (1 taškas)

---

9. Suformuluok šios ištraukos temą. (1 taškas)

---

10. Koks šio teksto stilius? Atsakymą pagrįsk dviem argumentais. (3 taškai)

A. Publicistinis B. Kanceliarinis C. Meninis D. Mokslinis

Vertinama sritis	Taškų skaičius	Surinkai taškų	Pasiekimai									
			Nepatenkinamas			Patenkinamas		Pagrindinis			Aukštesnysis	
Teksto suvokimas	16		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			0	1	2	3–4	5–6	7–8	9–10	11–12	13–14	15–16

II dalis. KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

1. Įrašyk praleistas raides. (20 taškų)

Jei liept___ man kas pasirinkti iš visų Borutos knygų brangiaus___, imčiau „Med___nius stebuklus“. Tie stebuklai rašyti ant ___žuolinio stalo, galėjusio tapti tėvo karstu. Jie dvelk___ žuolu... Dievadirbio Vinco Dovinės lik___mas – tartum laisvės mitas. Kaip išaukštinami jos geidž___ žmonės, kaip numetami, išvej___mi lauk...

Imčiau „Med___nius stebuklus“ viena ranka, o kita tiest___si prie „Baltaragio malūno“. Tų dv___jų knygų man reik___ ne tik dėl to, kad rašytojo pase___tos istorijos jausmingos. Įvykiai klostosi tartum šiam___ gyvenim___, bet tiek paslapči___ šmėk___čioja iš anapus... Kokia Borutos kalba. Koks ritmas! Jo žodžiai nerimsta, banguoj___ . Jie permalti girnomis, jie pak___lėti sparnais...

2. Morfologiškai išnagrinėk 1 užduotyje pabrauktus žodžius. (10 taškų)

Jei žodis neturi kurio nors požymio, pažymėk brūkšnį (-).

Žodis	Kalbos dalis (veiksmazodžio forma)	Giminė	Skaičius	Linksnis	Laipsnis	Nuosaka	Laikas	Asmuo
iš								
galėjusio								
imčiau								
viena								
permalti								

3. Kokios sakinio dalys yra skaitmenimis pažymėti ir pabraukti žodžiai. (10 taškų)

Lentelėje ATSAKYMAI įrašyk teisingą atsakymą žyminčią raidę.

Kaziui Borutai¹ visą gyvenimą² liks svarbus³ parapijos kaimų globotas senyvas, palieges⁴ žmogus⁵ – Jurgis Paketuras⁶. <...> Labiausiai⁷ Paketuro⁸ laukė⁹ vaikai¹⁰ – tiek jis žinojo pasakų.

A. Veiksny B. Tarinys C. Papildinys D. Pažyminys arba priedėlis E. Aplinkybė

ATSAKYMAI

Sakinio dalies nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atsakymo raidė										

4. Kur reikia, parašyk trūkstamus skyrybos ženklus. (10 taškų)

1918 metais Marijampolės „Žiburio“ gimnazijoje pasirodė tvirtas kresnas berniokas mėlynu pal-tu kepure perlaužtu snapu. Jis traukė ir vaikinų ir merginų dėmesį.

Dailus buvo Kazys... Atrodė laisvas nepriklausomas. Drauge su vyresne sese gyveno Poniškoje dabar Kęstučio gatvėje pas savo močiutę.

LAIMĖS ŽIBURYS

Viena giminaitė yra sakiusi kad Kazys ir jo sesė Magdalena jai atrode gražiausi marijampoliai Marijampolės gyventojai. Borutos bendraamžiai prisiminimuose rašo ne apie grožį – apie jauno literato prašmatnumą. Tiek buvo skaitęs tiek sugebėjo prisiminti cituoti.

Amžinas Boruta!

Taip Kazį dėl jo užsispyrimo praminė mokytojai... Ėjęs mokslus Rusijoje ne iš karto suvokė kaip rašyti nosines raides. Tai supykęs prilipdė tų nosinių ant kiekvieno žodžio. Ką ten nosinės... Jas ilgai niui pramoko. Tačiau teko paantramečiauti.

Kalbos žinių taikymo užduotys	Taškų skaičius	Surinkai taškų	Pasiekimai									
			Nepatenkinamas			Patenkinamas		Pagrindinis			Aukštesnysis	
1 užduotis	20		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2 užduotis	10											
3 užduotis	10											
4 užduotis	10		0–4	5–9	10–14	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–50
Iš viso	50											

TESTO [(SI)VERTINIMAS

Testo dalis	Taškų skaičius	Surinkai taškų	Pasiekimų lygis
Skaitymas	16		
Kalbos užduotis	50		

Tikrinami pasiekimai:

I testo dalis

- 2.1.A. Daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas.
- 2.1.B. Interpretuoti skaitomus tekstus.
- 2.1.C. Analizuoti, kaip tekstuose kuriama prasmė.
- 2.1.D. Vertinti skaitomų tekstų turinį ir raišką pagal pateiktus kriterijus, pagrįsti vertinimus tekstu.
- 2.3.A. Taikyti tinkamas strategijas prieš skaitant, skaitant ir perskaičius tekstą.

II testo dalis

- 3.2.1. Atpažinti tekste kalbos dalis, nurodyti jų gramatinius požymius.
- 3.2.2. Nagrinėti sakinius sakinio dalimis.

Atidžiai perskaityk J. Biliūno „Laimės žiburio“ ištrauką, atlik užduotis ir įsivertink.

I dalis. SKAITYMAS IR SUVOKIMAS

Jonas Biliūnas

LAIMĖS ŽIBURYS

Ant aukšto statau kalno pasirodė stebuklingas žiburys. Žibėjo jis kaip žvaigždė, apsiaustas šviesiu ratu iš aukso raidžių. Pamatę tat, žmonės ėjo prie kalno, stebėjos į žiburį, bet, negalėdami ant to kalno užlipti, negalėjo išskaityti aukso raidžių. Pagaliau atsirado jaunikaitis, kuris susirinkusiai miniai perskaitė: „Žmonių laimė“. Pasklido apie tai garsas po visą šalį: visur tik apie tai kalbėjo. Bet niekas negalėjo gerai suprasti ir kitiems išaiškinti, ką tie žodžiai reiškia. Išstis dienas ir naktis budėjo žmonių minios prie kalno, vienos nueidamos, kitos ateidamos, ir laukė naujo, dar didesnio stebuklo ar išaiškinimo senojo...

O žiburys ne tik negeso, bet vis labiau žibėjo, aukso raidės vis labiau blizgėjo...

Ir šitai vieną naktį atėjo prie tų žmonių žilas senelis ir paklausė jų:

– Ko jūs čia susirinkote ir laukiate?

Atsakė minia:

– Šitai pasirodė ant kalno žiburys su nuostabiu parašu, kurio mes nesuprantame.

– Aš jums išaiškinsiu, – atsakė senelis. – Šitas žiburys – tat jūsų laimė; tas, kuris užlips ant to kalno ir prisilies į tą žiburį, visus žmones padarys laimingus...

Nudžiugo minia ir sujudo kaip jūra. Nors kalnas aukštas ir status buvo, bet pilnos džiaugsmo žmonių akys žiūrėjo į jo viršūnę kaip į saulę ir daugelis jau rengėsi lipti.

– Palaukit, aš dar nepabaigiau!– sušuko senelis.– Ne taip lengva, kaip jūs manote, to kalno viršūnę pasiekti; tuos, kurie lips, baidys iš visų pusių bjauriausios šmėklos, rékaus ir kauks įvairiausiais balsais, šauks ir trauks juos atgal. Ir tie, kurie išsigąs jų, atsigręžę pažiūrės žemyn ar iš neatsargumo